

Møtereferat

Sak: Samarbeidsforum TSO/DSO 3/2023

Møtedato/sted:
14.9.2023/Drammen

Deltagere:	Tensio
Johan G. Hernes	Tensio
Bjørn Hanssen	Tensio
Rune Paulsen	Arva
Per-Magne Johansen	Linja
Peter Kirkebø	Sygnir
John Kroken	Glitre Nett
Kristoffer Sletten	Glitre Nett
Otto Rustand	Glitre Nett
Eivind Ruud	Lede
Eivind Gramme	BKK
Camilla Landro Berntsen	Elvia
Simon Årdal Aarseth	Elvia
Lisbeth Vingås	Elvia
Åshild Helland	Lnett
Rannveig Eidem Norfolk	Lnett
Christine Kaaløy	Fornybar Norge
Torfinn Jonassen	RME
Anne Marthe Christensen	RME
Eirik Eggum	RME
Torkel Bugten	Statnett
Vibeke Hodne	Statnett
Håvard Hansen	Statnett
Hanne Sæle	Statnett
Eirik Haugen (referent)	Statnett

Møteleder:
Torkel Bugten

Fraværende: Jan Erik Brattbakk (Føie),
Kristin Lind (Fornybar Norge), Knut Lockert
(Distriktsenergi), Bjørn Harald Bakken
(Statnett), Tom Tellefsen (Statnett), Anders
Grønstedt (Statnett)

Ref. dato: 15.09.2023

Neste møte: 30.november 2023

1	<p>Aktuelle aktiviteter hos Statnett (foil 15-20)</p> <p>Statnett v/ Torkel Bugten orienterte forumet om at konserndirektørene Peer Østli og Gunnar Løvås trer ut av forumet fordi formen har blitt mer konkret og krever annen representasjonen fra Statnett.</p> <p>Arbeidet med nettverkskoden <i>demand response</i> pågår og avventer høringsinnspill fra ENTSO-E og DSO-entity. Etter planen skal den ut på offentlig høring (6 uker) i slutten av september. Statnett vil arrangere et webinar i høringsperioden og en invitasjon vil bli sendt direkte til forumets medlemmer på e-post, så fort dato er klart.</p> <p>Statnett presenterte kort sine erfaringer med modenheitskriterier, der man operer med tre nivå av modenhet. De to første nivåene bør refereres til iht. bransjenorm.</p>
---	--

2	<p>Status og orientering fra RME (foil 22-26)</p> <p>RME v/ Torfinn Jonassen orienterte om en rekke saker. Først om nettselskapenes rett på markedssensitiv informasjon. Nettselskapene har rett på, f-eks. produksjonsplaner, men det er vanskelig å være tydelig på dette så lenge det ikke fins en "metode for tilknytning og bruk av nettet" som RME skal fastsette. Den skal nå utarbeides og et innspillsmøte vil arrangeres av RME i høst.</p> <p>RME informerte om hva de skal anbefale til departementet om forskriftsfesting av modenetskriterier. Anbefalingen ble offentliggjort 18.9.</p> <p>RME ønsker å innføre rapporteringsplikt for tidsbruk av tilknytninger. Det vil gjelde alt under 1 MW frem til 2025, og deretter alle tilknytninger fra 2025. Det er viktig å få en innretning på rapporteringen som gjør at målt tidsbruk ses opp mot nettkundenes ønsker/behov.</p> <p>Et flertall i forumet ønsker at RME anbefaler til OED at definisjon av vanlig forbruk er neste område som bør jobbes med i handlingsplanen, foran DF vurderinger og tilbaketrekking av kapasitet.</p>
3	<p>Aktuelle problemstillinger fra driften (foil 28-41)</p> <p>Statnett v/ Vibeke Hodne orienterte om utfordringer i driften sett fra regionsentralene. En pilot der man har hatt økt dialog med nettselskapene i Nord- og Midt-Norge har gitt erfaring om at samarbeid lønner seg for å løse felles utfordringer. En utfordringer regionsentralene jobber med nå er å forstå en sterk økning i innmating av reaktiv effekt siden 2019, da gikk antall timer med brudd på systemspenningen i transmisjonsnettet opp fra ca 8 000 i året til omtrent 20 000. Hovedårsakene er antakelig overtakelse av anlegg i regionalnett (tredje elmarkeds pakke), utfordringer med utkoblinger på grunn av store byggeprosjekter, og endring av tariffing av reaktiv effekt.</p> <p>Innspill om å sjekke DSO-piloten for Agder om spenning ble tipset om. Her stilte nettselskapet krav til produsentene direkte om at de skulle balansere den reaktive effekten i utvekslingspunktet. Det kom tydelige innspill på at reaktiv tariff hjelper.</p>
4	<p>Temareport om fleksibilitet (foil 43-55)</p> <p>Statnett v/ Hanen Sæle orienterte om Statnetts fleksibilitetsrapport (som ble publisert 15.september - Økt behov for fleksibilitet gir nye muligheter til store og små aktører Statnett). Rapporten retter seg mot nye aktører (forbruk, vind, sol) og forsøker å vise hvordan de kan være fleksible med å vise en rekke eksempler. Statnett ønsker innspill på hvordan vi skal ha effektiv aktørdialog og få mest mulig effektiv bruk av fleksibiliteten.</p> <p>I dialog med kunder er det viktig at Statnett koordinerer med nettselskapet for å ikke forvirre kundene. Et flertall i forumet mener markedsløsning er den eneste håndterbare storskala løsningen dersom man skal håndtere de små kundene, men det må inn i styringssystemene. Det er for lite incentiver for nettselskapene i å etterspørre fleksibilitet og det gjør det vanskelig å få fart på utviklingen av markedet. Det fins allerede mye erfaring og kunnskap fra prosjekter rundt om i Europa, f.eks. fra Italia og England, hvor man har gjennomført prosjekter som bevisst bruker ulik fleksibilitet til ulike formål. DP Energy Networks er et eksempel på en aktør som tilbyr en DMS hvor fleksibiliteten i nettet kan brukes for å håndtere ulike utfordringer.</p> <p>RME skal arbeide med neste generasjon AMS-målere fremover, og det er viktig at nettselskapene kommer med innspill om hva som er relevant å ta inn her.</p>
5	<p>Håndtering av vilkår med begrensninger i regionalnett (foil 57-72)</p>

	<p>Elvia v/ Simon Årdal Aarseth orienterte om tilknytning på vilkår. Elvia har satt en tung rigg for nye avtaler som fungerer godt og er viktig i starten. Utkobling skjer gjennom fjernstyring av effektbryter, men det er ikke noe god operativ systemløsning for vilkår enda. Prosessen med systemansvarlig om avtaleutforming har vært god for å forstå hverandres behov, men det har noen ganger vært krevende å forholde seg til Statnett som systemansvarlig og netteier i ulike deler av prosessen.</p> <p>Statnett v/ Håvard Hansen orienterte om tilknytning på vilkår. Statnett ønsker informasjon om avtalene som inngås i regionalnettet, men har ingen hjemmel i fos til å godkjenne avtaler. Grovt sett er nåværende prosess lagt opp til at systemansvarlig ønsker info om avtaler som påvirker driftstanskoordineringen, og påvirke/involveres i prosessen når avtaler som går på begrensninger i masket regionalnett, fordi det krever sanntidsovervåkning og -utkobling.</p> <p>Statnett jobber fortsatt med å operasjonalisere tilknytning på vilkår og det tar tid før alt er på plass. Forumet diskuterte om fosweb kan være mulig mottaksapparat for avtaler, og det kan være aktuelt. Samtidig skaper det et manuelt steg for nettselskapene.</p>
6	<p>Oppsummering og neste møte i Samarbeidsforum Forumet opplever god nytteverdi i samarbeidet. Forumet oppfordres til å komme med innspill og forslag til agenda til neste eller fremtidige møter.</p>

Vedlegg: Foiler vist i møtet ("2023-09-14 Samarbeidsforum presentasjoner – offentlig versjon.pdf")